

PRESENTACIÓ DE *MATÈRIA D'OMBRES*
D'ANTONI CLAPÉS*

Per comentar el llibre *Matèria d'ombres* he mirat de respondre amb creació a la creació, amb el benentès que la poesia limita, al nord, amb l'estil; al sud, amb allò que és mediat i alhora immediat; a l'est amb l'Edèn; i a l'oest, amb tot allò que li és inherent.

El breu recital de poemes hermenèutics que faré té la intenció de ser un homenatge al poeta Antoni Clapés i concretament al seu llibre *Matèria d'ombres*.

El primer poema que llegiré es diu:

INGRAVIDESA

Quan ja em sabia
Matèria d'ombres
quasi de memòria,
vaig somniar
que aquest llibre era
l'estructura
feta de vidre
de la maqueta d'una casa
vora un penya-segat:
la interrogació sobre la poesia
vençuda per l'atracció del silenci
perfila la maqueta
i l'aboca al buit
sense acabar
de precipitar-la
en allò que seran pàgines
en blanc on prosseguirà
la poesia d'Antoni Clapés.

*Pel seu interès, reproduïm en aquesta secció el text que va llegir Carles Hac Mor al bar Universal de Barcelona, el 18 de desembre de 1995, en ocasió de la presentació del llibre *Matèria d'ombres* d'Antoni Clapés.

També només amb citacions de *Matèria d'ombres* he escrit els dos poemes que vindran ara, els quals, com l'anterior, són glosses del llibre d'Antoni Clapés.

El primer s'intitula

TROMPE L'ŒIL

Desbocada,
renilla la textura del paper.
Me n'adono.
Bateguen les parets.
L'espectre, marinada,
figuració, cal·ligrafia de guspises,
l'ull que signa el pensament
que tracta d'il·luminar
aquells indrets on el poeta
amida la distància
entre la caplletra
i el punt final.

El poema següent és un resum de tot el llibre *Matèria d'ombres* i ha estat fet, únicament, amb citacions d'aquest llibre.

OMBRES DE LA MATÈRIA

Un miler de brases ardents
s'escampen pel firmament
com un estol de signes animats
que descriuen la rasa
de l'itinerari virtual
d'un alfabet que ningú
no podrà resseguir
per camins que no menen enlloc
en reescriure els poemes el primer

vers inclou el primer poema
i aquest tot el llibre.

El segon duu per títol

ARA ETS

Amb el gest
comença el desordre, la ficció,
llum que difumina l'escriptura,
paradoxa que defineix
com fer una capcinada
abans de fer real allò d'imaginari
que hi ha en un gest.

Més endavant, tot content, vaig parar esment que el poema vuitè de «Dius el record i dius l'oblit» –que és la tercera part de *Matèria d'ombres*– diu, si fa no fa, el mateix que jo dic, d'una altra manera, en un poema meu, la qual cosa permet un diàleg de poemes.

El d'Antoni Clapés fa així:

«Fuges del dèdal de carrerns i jardins, de la ciutat. Fuges de tu mateix, encisat pel núvol de foc que els vents d'orient alcen.
Amb el gest recorres el territori; n'escorcolles cada topant, com si d'això en depengués aconseguir-ho tot.
Llavors t'adones que t'has allunyat per retornar al punt d'on vas partir. I que tan sols les empremtes d'un itinerari circular, potser inútil, resten».

I el meu té el títol de

ANEM-HI ANANT

Des de la font,
on agafareu aigua,

iniciareu la caminada
per la pista que s'enlaira
sobre el torrent
i, en trobar una cruïlla,
tirareu cap a l'esquerra
per anar guanyant alçada
i arribar a un herbat
amb unes ruïnes d'on surt
el camí que flanqueja
el tossal cap a l'obaga
on hi ha la font.
no el seguíssiu pas: abans
d'atènyer les ruïnes,
enfilareu un trencall
a la dreta, el qual, després
d'un collet i una clariana,
es transforma en un corriol
poc evident que us tornarà
a la font, on agafareu aigua
per reiniciar la caminada
per la pista que s'enlaira
sobre el torrent i etcètera,
sempre sense desviar-vos
pel camí que flanqueja
el tossal cap a l'obaga
on hi ha la font.

Ara, el diàleg de poemes esdevindrà col·loqui gràcies a la intervenció d'un poema de Benet Rossell, el cal·ligraf del laberint de la primera part de *Matèria d'ombres* i que així s'afegeix, paraparèmicament, a l'homenatge present:

«(...) per accions esterilitzades i impotents, per una asexualitat salvatge d'un erotisme inconstant, per una possessió andrògina (...) encara fatalment arrelada (...) en un imperi decadent, (...) per una

mort etèria, sense sepultura, per les mil i una combinacions (...) de tots els oblidats, pels made in USA, per la terra innocent sacrificada (...) en nom de Déu (...) que sempre ha donat faves a qui no té queixals, per la selecció, la distinció de l'home natural. Per l'herba de sant Benet, flor de sant Benet que ho cura tot, pels qui tenen món (...).

I li respon Antoni Clapés amb el poema de la pàgina tretze de *Matèria d'ombres*, que afirma:

«Ningú dels qui anava adreçat l'espectacle no va capir que ell mateix n'era el protagonista.

Tan sols fabulació veieren damunt l'escenari, sense adonar-se de l'espill palplantat al bell mig».

I jo, com a il·lustració d'aquest poema i com una glossa més del llibre d'Antoni Clapés, he escrit el següent poema, intítulat

REALITAT, TEMPS, MATÈRIA, OBRA

Una narració sense argument
o un argument sense narració
és a prop de dir què hi ha
de perillós en l'escriptura:

li començà de rajar sang del nas
mentre cridava que s'havia quedat sord
i se n'anà esveradíssim, presa
d'un humor tan hereditari
com el sentiment de culpa d'altri:

el paradís com a passat
i esdevenidor, sí, i, amb tot,
el pretèrit sempre venç l'avenir,
que acaba essent futur anterior,
una mena de plusquamperfet potencial,
que diguéssim un temps compost

que indica un instant preliminar
a una època proppassada
i que expressa la possibilitat
d'un fet o d'una acció que depèn
d'una altra circumstància
prèvia o pòstuma, la qual
potser podem veure suggerida
en el zero i l'abisme mòbils
brandats on algú esdevé jo més tu
menys allò que no sóc jo.

I per acabar, res millor que llegir el poema de la pàgina trenta-tres de *Matèria d'ombres*:

«Tanco el recorregut pel laberint; n'acabo la lectura.
Havent escorcollat tots els topants sense arribar a un centre que, potser, ni existia.

Fragments, paranys, eixides cegues.
Signes que el cal·lígraf ha disfressat de formes mutants i que, encara, em trasbalsen i m'enceguen: humitats pretèrites en murs invisibles, freds en el pintat, en el blanc de la llum, guixos rere un poema.
Paisatges a penes insinuats.

Sense Dèdal, esdevinc viatger errant a la percaça de la paraula perduda. De mi mateix.

Faig i refaig el camí per darrera vegada. Tracto de descriure'n la imitació.

M'abandono al silenci.
En la foguera del temps.»

He dit. Moltes gràcies.

CARLES HAC MOR